

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023**

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Ενδεικτικές απαντήσεις)

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με τον συντάκτη η κοινωνική θέση της γυναίκας παραμένει υποβαθμισμένη. Πεποιθήσεις του παρελθόντος την απαξίωναν συστηματικά και δεν της αναγνώριζαν το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης. Και σήμερα, όμως, εξακολουθεί να επικρατεί η άποψη σχετικά με την κοινωνική της κατωτερότητα, ενώ αντιμετωπίζεται ως κτήμα των ανδρών. Έτσι, αν και τα φαινόμενα ωμής βίας εις βάρος της θεωρούνται παράνομα στις αναπτυγμένες χώρες, η γυναίκα εξακολουθεί να γίνεται θύμα κακοποιητικών συμπεριφορών, ενώ διαιωνίζονται οι αδικίες εις βάρος της.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1γ, 2γ, 3β, 4β, 5α

B2.

προφανώς: επιβεβαίωση. Η συντάκτρια επιβεβαιώνει emphaticά την άποψη του “φεμινισμού της διαφοροποίησης” για την ύπαρξη των διαφορών ανδρών – γυναικών.

όμως: αντίθεση. Επισημαίνει ότι εκτός από κάποιες διαφορές, οι άνθρωποι μοιράζονται κατά βάση κοινά χαρακτηριστικά που απορρέουν από την ανθρώπινη φύση τους και την προσωπικότητά τους.

δηλαδή: επεξήγηση. Επεξηγεί τον ισχυρισμό της ότι όλοι οι άνθρωποι είναι δρώντα όντα άσχετα με το φύλο τους.

επειδή: αιτιολόγηση. Σύμφωνα με την συντάκτρια οι γυναίκες γίνονται θύματα κακοποιητικών συμπεριφορών λόγω του φύλου τους.

ώστε: αποτέλεσμα. Ο “νεοφεμινισμός” έχει ως αποτέλεσμα την ιδεολογία που εκφράζεται ως “πάθος για θυματοποίηση” (διακρίνονται εύκολα οι γυναίκες ως θύματα)

B3α.

Ο συντάκτης προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες χρησιμοποιεί το α΄ πληθυντικό πρόσωπο και την Υποτακτική έγκλιση (“να αναλογιζόμαστε, “να συμπονούμε”, “να προσπαθούμε”). Μέσω αυτών προτρέπει τους αναγνώστες με αφορμή την ημέρα μνήμης να αναστοχαστούν και να συνειδητοποιήσουν ότι η έμφυλη βία είναι κατάλοιπο του παρελθόντος, από το οποίο η σύγχρονη κοινωνία πρέπει να απαλλαγεί. Παράλληλα τα ρήματα αυτά μεταφέρουν και την στάση που καλούνται να τηρήσουν οι άνθρωποι, για να δώσουν τέλος στην έμφυλη βία, τονίζοντας την συλλογική ευθύνη.

B3β.

Η αντίθεση εντοπίζεται στο χωρίο “Οι κλασικές φεμινίστριες...να ξεπεράσουμε” και γίνεται εμφανής μέσω της διαρθρωτικής λέξης “Αντίθετα”

Το πρώτο μέρος της αντίθεσης είναι ο “κλασικός” φεμινισμός, ο οποίος επιδιώκει την εξασφάλιση της ισότητας για όλους, ώστε να επέλθει πραγματική κοινωνική ευημερία (“Οι κλασικές φεμινίστριες...τα πράγματα”). Σε αυτή την προσέγγιση αντιπαραβάλλει τον τρόπο σκέψης που προωθεί ο “νεοφεμινισμός” ο οποίος εστιάζει στις διαφορές των δυο φύλων και συνδέει με το φύλο τους εκάστοτε κοινωνικούς ρόλους που αναλαμβάνει το άτομο (“Αντιθέτως...να ξεπεράσουμε”)

Μέσω της αντίθεσης η Μπ. Κανόν επιδιώκει να προωθήσει τον ισχυρισμό της ότι οι άνθρωποι πρέπει να στραφούν προς τον κλασικό φεμινισμό, ο οποίος σε αντίθεση με τον “νεοφεμινισμό”, αίρει τα αδιέξοδα, ενδυναμώνει την κοινωνική θέση των γυναικών και οδηγεί σε πραγματική ισότητα μεταξύ των ανθρώπων (“Για την Κανόν..την ισότητα με τους άνδρες”)

Θέμα Γ

Ο πρωταγωνιστής έχει απολέσει τη θέση εργασίας του προ τριών εβδομάδων και βιώνει έντονη ντροπή, κυρίως απέναντι στη «Αντριάνα» (πιθανότατα σύζυγο), για την κατάσταση ανεργίας του και δειλιάζει να της ανακοινώσει το δυσάρεστο νέο. Αυτά γίνονται σαφή με τη συσσώρευση βουλητικών προτάσεων: «να φανώ άντρας... το και το» οι οποίες αποκαλύπτουν την τραυματισμένη-ασθενική του βούληση να φανερώσει την πραγματικότητα. Εξάλλου, ο εσωτερικός μονόλογος που κυριαρχεί στην ίδια (δεύτερη) παράγραφο δείχνει επίσης ότι όλα αυτά παραμένουν εσωτερικές σκέψεις που δεν εκδηλώνονται στην Αντριάνα. Απολύτως φυσικές είναι και οι διαθέσεις κατάκρισης, απαξίωσης και περιφρόνησης του εαυτού του λόγω της αδυναμίας του, όπως φαίνεται στην τρίτη παράγραφο με την επαναφορά της φράσης: «Οι αληθινοί άντρες» η οποία τονίζει ακριβώς αυτό που ο ίδιος απέτυχε να είναι.

Η αντίδραση του ήρωα-μάλλον, αντιήρωα-είναι απολύτως κατανοητή και έχει αναλυθεί από τους ψυχολόγους ως χαρακτηριστική των πρώτων σταδίων της κατάστασης ανεργίας. Πράγματι, ο άνεργος, καταρχάς, αρνείται να αποδεχθεί τη δυσάρεστη κατάσταση ή να την αποκαλύψει στα οικεία του πρόσωπα. Έπειτα, περνά σε μία αδυσώπητη αυτοκατάκριση, «αυτομαστίγωση» όπως λέγεται, που τον συντρίβει. Είναι πολύ δύσκολο να διαχειριστεί κανείς την απώλεια του καθημερινού του προγράμματος, τον βιοποριστικών του μέσων και του πεδίου κοινωνικής καταξίωσής του.

Θέμα Δ

Πρόλογος

Σεβαστέ δήμαρχε,

Αξιότιμοι δημοτικοί σύμβουλοι,

Αγαπητοί συνδημότες,

Είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που με αφορμή τη σημερινή εκδήλωση μου δίνεται η ευκαιρία να αναφερθώ σε ένα επίκαιρο ζήτημα, όπως τα δικαιώματα των γυναικών. Αν και τις τελευταίες δεκαετίες έχουν γίνει βήματα προόδου μέσω του φεμινιστικού κινήματος, δυστυχώς ακόμα και σήμερα επιβιώνουν σεξιστικά πρότυπα. Αξιοποιώντας τη δυνατότητα που μου δίνεται ως εκπρόσωπος του σχολείου μου μέσω της εξαιρετικής πρωτοβουλίας του δήμου, θα σας παρουσιάσω πτυχές της καθημερινότητας που επιβεβαιώνουν τους παραπάνω ισχυρισμούς μου, καθώς και τρόπους με τους οποίους εμείς οι νέοι μπορούμε να συμβάλλουμε στην αλλαγή της κατάστασης.

ZHTOYΜΕΝΟ 1ο Φαινόμενα παραβίασης δικαιωμάτων της γυναίκας

Ιδιωτικός βίος

- Στην οικογένεια συνεχίζει να παρατηρείται σε αρκετές περιπτώσεις το στερεότυπο της μητέρας που αναλαμβάνει όλες τις οικιακές εργασίες και την ανατροφή των παιδιών, καθιστώντας πειστική την καθημερινότητα πολλών εργαζομένων γυναικών.
- Φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας με λεκτική και σωματική επίθεση.
- Υποτιμητικά σχόλια και αμφισβητήσεις για τις ικανότητες των γυναικών από τους συζύγους και τα αρσενικά μέλη της οικογένειας.
- Αγνόηση της άποψης τους στη λήψη οικογενειακών αποφάσεων.

Κοινωνικός βίος

- Στον επαγγελματικό χώρο αναβιώνουν σεξιστικές συμπεριφορές καθώς ακόμα και σήμερα οι γυναίκες αντιμετωπίζονται με τρόπο άνισο, εφόσον οι θέσεις ευθύνης με τις καλύτερες οικονομικές απολαβές καταλαμβάνονται από άνδρες.
- Η μητρότητα αντιμετωπίζεται ως τροχοπέδη στην επαγγελματική ανέλιξη.
- Η γυναίκα δέχεται σωματική και σεξουαλική παρενόχληση, γεγονός που φανερώνει την επικράτηση της ανδροκρατούμενης και φαλλοκρατικής κοινωνίας.
- Τα ΜΜΕ υποσκάπτουν το ρόλο της γυναίκας καθώς μέσω των διαφημίσεων προωθούν το γυναικείο σώμα ως αντικείμενο ηδονής ή συνδέουν την αξία της με την εξιδανικευμένη εικόνα του σώματος της.
- Η γυναίκα δεν εκπροσωπείται ισότιμα με τους άνδρες στα θεσμικά όργανα.
- Σε αρκετές χώρες δεν παρέχονται ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης στις γυναίκες, αφού θεωρούνται κατώτερα όντα.
- Σε χώρες που μαστίζονται από τη φτώχεια, αλλά ακόμα και στις αναπτυγμένες πολλές γυναίκες πέφτουν θύματα τραπεζικών και πορνείας με αποτέλεσμα την ισοπέδωση του ψυχοσυναισθηματικού κόσμου της γυναίκας και την κοινωνική περιθωριοποίησή της. Υπάρχει ακόμα η κουλτούρα βιασμού σε κάποιες αναπτυσσόμενες χώρες.

ZHTOYΜΕΝΟ 2ο Έμπρακτη συμβολή της νέας γενιάς στην επίτευξη ισότητας των φύλων

- Οι νέοι χρειάζεται να συμμετέχουν σε οργανώσεις και κινήματα που αγωνίζονται για τα δικαιώματα της γυναίκας.

- Ως μελλοντικοί ενεργοί πολίτες οι νέοι θα μπορούσαν να αναλάβουν εθελοντικές δράσεις, οι οποίες μπορούν να συνδέονται με την ψυχική υποστήριξη και την ηθική συμπαράσταση των γυναικών που έχουν πέσει θύματα λεκτικής και σωματικής κακοποίησης.
- Η διεξαγωγή ανοιχτού διαλόγου με τη συμμετοχή γυναικών που έχουν υποστεί κακοποίηση μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσε να ευαισθητοποιήσει τη νέα γενιά αλλά και τους πολίτες γενικότερα.
- Καταγγελία περιστατικών καταπάτησης δικαιωμάτων ή παρότρυνση του θύματος και των οικείων του να τα καταγγείλουν.
- Οι νέοι άνθρωποι να ενημερώνουν τους συνομήλικούς τους για φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να καταπολεμηθούν τα έμφυλα στερεότυπα.

Επίλογος

Κυρίες και κύριοι,

Τα παραπάνω παραδείγματα μας επιβεβαίωσαν ότι η έμφυλη ανισότητα επιβιώνει και οι διακηρύξεις περί ισότητας αποτελούν φενάκη. Είναι ανεπίτρεπτο για το είδος μας να στεκόμαστε παρατηρητές της κατάφωρης αδικίας που συνεχίζει να πλήττει το γυναικείο φύλο. Πιστεύω πως έφτασε η ώρα για έμπρακτη αλλαγή, και ειδικά εμείς ως νέα γενιά οφείλουμε να αλλάξουμε τα δεδομένα για να ζήσουμε σε έναν καλύτερο κόσμο.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας

Ανυπομονώ για τις επόμενες εισηγήσεις ¹

1 Η συμπλήρωση αυτή προτείνεται λόγω της επισιμότητας της επικοινωνιακής περίπτωσης